

črticah in zatorej se ne bomo preveč čudili apokaliptičnim naslovom dveh poglavij na koncu: Der Antichrist, Christus ist auferstanden! In dobro je, da nas po takih našem mišljenju težko pristopnih potih vodi mož, ki je sam slovanski mistik, če se tudi ž njim ne strinjamo. Sicer pa hodi tudi on po zemlji, ko opisuje jedro nazorov drugih pisateljev in pa politične dogodbe, kakor za Poljake in Ruse tragično poljsko vstajo l. 1863., nesrečno reakcionarno politiko Aleksandra III., panazijatske sanje, katerih konec nas je tako osupnil, in najnovejše boje proti samodržavju in pa nihilizmu vladnih krogov ter proti banditizmu zaslepljene druhali.

Posebno zanimalo bo slovanske kroge poglavje „Gegenwart und Zukunft“, kjer Zdziechowski razlaga, zakaj se Poljaki v tako kritičnih časih, kakor so bila zadnja leta, držijo in morajo držati Rusije, dasi vladni krogi še vedno ne morejo in nočejo popustiti kratkovidne protipoljske politike, napredne stranke pa se tudi niso lotile takoj dela, da izbrišejo ta „greh“ iz ruske zgodovine, kajti ta izraz rabijo sami najboljši ruski možje. Mislim, da danes ni več treba dokazovati, koliko so grešili tudi razni veliki „Slovani“ na zahodu in jugu, ki si niso upali kritično presojeti žalostnih razmer med obema največjima slovanskima narodoma. Komu so služili, povedal je Zdziechowskemu pač najkompetentnejši mož, ministrski predsednik Witte nehote, ko se je branil, da nima proti Poljakom nikakih predrasodkov, ali „bei uns (t. j. pri ministrih in v vseh vladnih krogih, posebno v najvišjih) ein wichtiges Argument gegen alle Zugeständnisse zu Gunsten der Polen dieses sei, dass die deutsche Regierung die Einschränkung der Rechte der polnischen Bevölkerung für eine unumgängliche Sache halte.“ In tako je bilo od leta 1863.! Zdziechowski seveda upa boljših časov, ko bo na Ruskem zavladata „krščanska politika“, kajti pri tem ostane, da je v časih, ko je Nemčija napovedala Poljakom najstrašnejši boj, njih edina mogoča zaveznica Rusija, „ali po načelih svobode prerojena Rusija“. Da se pa Rusija še res lahko prerodi, za to so mu dokaz ruski duševni velikani.

Moč duha je seveda velika, ali omeniti moram, da se Zdziechowski premalo ozira na gospodarska in socialna vprašanja. Tega tudi od njega ne moremo zahtevati, ali nekoliko ga moti tudi to, da je poljski konservativec, četudi prav simpatičen. Da postavim tudi njegovo versko naziranje v pravo luč, moram povedati, da je pristaš reform v katoliški cerkvi, kajti zanima se za razne take pojave in pričakuje, da bi združenje ruske cerkve s katoliško lahko prerodilo versko življenje na zahodu s tem, da bi v cerkvi imeli besedo tudi nižji duhovniki in posvetnjaki.

M. Murko.

Upodablajoča umetnost

Zasebna risarska in slikarska šola Rih. Jakopiča in M. Sternena. V čast je slovenskim umetnikom, da ob tako nezadostni gmotni in moralni podpori s strani poklicanih činiteljev ne opuste ničesar, kar more služiti razvoju naše umetnosti v prospeh. Z mecenati se bogme ne moremo hvaliti; ta trditev menda ne bo žalila njih, ki so ali slučajno ali pa o priliki naših umetniških razstav iz oficijalnega rodoljubja kupili kako sliko ali skulpturo, ki je bila nezaslišano poceni, da jo obesijo ali postavijo na prazen prostor v svojem stanovanju. Stipendij za dijake-umetnike

pri nas še tudi ni. In umetniških šol seveda do današnjega dne nismo imeli. Z impertinentno žilavostjo se je razvila slovenska umetnost sama iz sebe do imponujoče višine, v veselje naših mnogozaslužnih, dičnih in mičnih, ki so jo pustili kakor ptičko v zraku, a zdaj, ko je triumfovala na Dunaju, v Belgradu in v Sofiji, vendarle lahko s ponosom kokodakajo nad njo, kakor bi jo bili sami izvalili. Ampak Bog jim daj zdravje! Naše umetništvo gre preko romantizma in solzarjenja nad neumevanjem med domačini s solidnim delom naprej. Dalo je Slovencem nimb umetniško odličnega naroda — nimb, kamor ni vpletla oficijalna javnost niti enega žarka — in dalo jim je zadnje dni tudi prvo slovensko umetniško šolo pod vodstvom Jakopiča in Sternena, dasi pri še tako mnogobrojnem obisku ni misliti na to, da bi se zavod gmotno izplačal v tisti meri, katere je vreden umetniški čas. Vsi drugi slovanski narodi imajo že davno izobilje akademij in zasebnih šol; imeni voditeljev nove ljubljanske risarske in slikarske šole sta poroka, da nam bo ta zavod, ki prične svoj pouk meseca oktobra, docela odpravil doslej občuteno vrzel. Spričo narodne dolžnosti, da se požrtvovalnost mojstrov ne prizna samo, temveč tudi gmotno podpre in usposobi, je pričakovati, da Jakopič-Sternenovemu zavodu ne bo pripadla samo naloga, vzgajati umetniški naraščaj, kakor se je v nepraktičnem idealizmu baš k tej priliki že nekje pisalo, temveč da bo naše razumništvo tistega mnenja, ki je v Evropi že davno prodrlo: mladina ni omikana, ako v njeni naobrazbi nima mesta vsaj kolikor toliko umetniškega znanja, zakaj takšno znanje, pa bodisi še tako skromno, samo da je pridobljeno pod večšim vodstvom, je prvi pogoj umevanja umetnosti! — In da brez tega umevanja tudi o slovenski kulturi ni govora, mi nemara ta in oni pritrdi.

Vladimir Levstik.

Podrobni program, ki nam je došel od gg. akad. slik. Riharda Jakopiča in M. Sternena, je nastopni:

Učni načrt. 1. Risanje in slikanje po živem modelu (človek, živali, rastline) in različnih neživih predmetih. 2. V mesecih: juliju, avgustu, septembru slikanje na prostem (model in krajinske slike). — Pouk traja: dopoldan od 9.—12. ure, popoldan od 2.—4., zvečer od 5.—7. ure, vsak dan razen nedelj in praznikov. Večerno risanje (živ model) traja od oktobra do konca aprila. Pri risanju živega modela se razlaga po potrebi anatomija. — Korektura po dvakrat na teden dopoldne, popoldne in zvečer. — Plačuje se mesečno naprej proti pobotnici, in sicer za: vesednejni pouk 30 K, dopoldanski 18 K, popoldanski 12 K, večerni 14 K. — Izstop iz zavoda se mora naznaniti mesec dni prej. Natančnejša pojasnila dajeta Rih. Jakopič v Ljubljani, na Emonske cesti števil. 2, in M. Sternena, začasno v Godešiču pri Škofji Loki.

Marko Rašica. V razloženem oknu knjigotržnice Drag. Hribarja v Šelenburgovih ulicah v Ljubljani so na ogled razstavljene plenérne slike, zlasti morske pokrajine, ki jih je naslikal hrvaški slikar Marko Rašica. Motivi so razen nekaterih srečno izbrani in umetnik je vobče dobro izrazil južni značaj. V primerni razdalji stoječemu gledalcu ugajajo slike. Zlasti je pohvaliti dve pristaniški sliki, ki se odlikujeta po tehniki in barvi. Razstavljena zaliva kažeta dvojno tehniko; okolica je namreč slikana z vso drugačno tehniko nego voda. To velja tudi glede razstavljenih slik razburkanega morja, na katerih je nebo drugače tehnično tvorjeno nego razburkano morje. Sploh preveva to sliko ton, ki de kaj prijetno; s tem pa nočemo reči, da je umetnik podal proizvodu dovolj impresionistnega izraza. Ta slika se razlikuje tudi glede tehnike od vseh drugih razstavljenih slik; skoraj se vsiljuje domneva, da jo je umetnik ustvaril posnemaje.